

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 19152-02-10 ג"י.קי.אר. אשראי רכב בע"מ ואח' נ' בר-חן ואח'

מספר בקשה: 1

בפני	כב' השופטת אביגיל כהן
המבקשת	קטלין גוטמן
	ע"י עו"ד יריב גוטמן
	נגד
המשיבים	1. רחל בר-חן
	2. ישעיהו שדות
	3. משה בר-חן
	4. גבריאלה בן שושן
	5. מרים עטאר
משיבה פורמלית	6. ג"י.קי.אר אשראי רכב בע"מ
	המשיב 2 ע"י עו"ד נועה מיכאלי ממשרד לויטן שרון ושות'
	המשיבים 1, 3, 4, ו-5 ע"י עוה"ד שמעון שובר ועדי חן

מיני-רציו:

* בכדי לאשר תביעה נגזרת על פי סעיף 198 לחוק החברות, יש לבחון האם ניהול התביעה הינה, לכאורה, לטובת החברה, והאם הסעדים המתבקשים בתביעה נועדו להעשיר את קופתה, או להטיב את מצבה באופן אחר. כן יש לבחון האם מגיש התביעה בשם החברה פועל בתום לב.

* חברות – תביעה נגזרת – אמיתי

בקשה לאישור תביעה אשר הוגשה כנגד המשיבים כתביעה נגזרת מכוח סעיף 198 לחוק החברות. עניינה של התובענה דנן במעשי גזל, תרמית, הונאה, ומעילה המיוחסים לרחל ע"י המבקשת, אשר הותרו את קופת החברה לטענתה, מרוקנת מתוכן וללא כל פעילות. המשיבים טענו, בין היתר, כי הגשת התביעה כלל אינה מתיישבת עם טובת החברה, שכן הוגשה מתוך אינטרסים אישיים גרידא ובחוסר תום לב.

בית המשפט דחה את הבקשה והחליט כלהלן:

על בעל המניות המבקש לתבוע בשם החברה בתביעה נגזרת, מוטל הנטל להראות כי הופרה זכות של החברה וכי נתקיימו תנאים המצדיקים שהוא יריב את ריבה. בכדי לאשר תביעה נגזרת, יש לבחון האם ניהול התביעה הינה, לכאורה, לטובת החברה, והאם הסעדים המתבקשים בתביעה נועדו להעשיר את קופתה, או להטיב את מצבה באופן אחר. כן יש לבחון האם מגיש התביעה בשם החברה פועל בתום לב. השאלה האם הגשת התובענה היא לטובת החברה, הינה שאלה מהותית עליה מתבסס ביהמ"ש בבואו

להחליט האם לאשר תביעה כתביעה נגזרת. התובע נדרש להוכיח שטובת החברה היא המרכזית ורק כנגזרת ממנה תצמח גם לו תועלת כבעל מניות.

המבקשת לא פירטה אלו ניסיונות נעשו בעבר, אם בכלל, על מנת להחיות את החברה וכיצד בכוונתה לעשות זאת. כמו כן, מההליכים השונים שהתנהלו ו/או מתנהלים בין הצדדים ומטענות הצדדים עולה, כי הסכסוך במהותו הוא סכסוך בין המבקשת לבין המשיבה 1 על זכויות שונות.

המבקשת לא עמדה בנטל המוטל עליה להוכיח כי התביעה הינה לטובת החברה, וכי בכוונתה להחיות את החברה מחדש. נראה כי מטרתה העיקרית של המבקשת בהגשת התביעה הנגזרת היא טובתה האישית - כבעלת מניות, ואשר טובת החברה, אשר כאמור אינה פעילה עוד, הינה מטרה משנית, כדרך להשגת מטרתה העיקרית של המבקשת, בעוד שהדרישה היא כאמור, שהתביעה הנגזרת, תשרת בראש וראשונה את האינטרסים של החברה.

החלטה

1. בפני בקשה מטעם המבקשת (להלן: "המבקשת" או "קטלין") לאשר את התביעה אשר הוגשה כנגד המשיבים כתביעה נגזרת מכוח סעי' 198 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות"), בשם חברת גיי.קי.אר. אשראי רכב בע"מ (להלן: "החברה").

2. רקע עובדתי:

החברה הינה חברה לשיווק ומכירת כלי רכב בליסינג, אשר הוקמה בשנת 1996 על ידי קטלין והמשיבה 1 (להלן גם: "רחל"). קטלין ורחל מונו כדירקטוריות מטעם החברה למן מועד הקמתה.

קטלין ורחל הינן הבעלים במשותף ובאופן שווה של החברה, חרף העובדה כי רוב מניות החברה רשומות על שמה של רחל (99%) והיתר על שמו של אביה המנוח של קטלין (1%) –

זאת לאור פסק הדין שניתן ביום 20.5.08 ע"י ביה"ד האזורי לעבודה, במסגרת הליך שנוהל בין הצדדים בע"ב 1687/03 [פורסם בנבו] אשר קבע:

"...היחסים האמיתיים שבין הגברת בר-חן לבין הגברת גוטמן לא היו אלא יחסי שותפות כאשר כל הצדדים לא ראו במסך ההתאגדות של החברה או ברישום הבעלות בחברה ככזה הנותן ביטוי ליחסי השותפות שהיו ביניהם במציאות...".

מלבד ההליך דנן, מתנהלים הליכים שונים בין קטלין לרחל, בבית המשפט לענייני משפחה, הנוגעים לנכסי הצדדים.

עניינה של התובענה דנן במעשי גזל, תרמית, הונאה, ומעילה המיוחסים לרחל ע"י המבקשת, אשר הותירו את קופת החברה לטענתה, מרוקנת מתוכן וללא כל פעילות.

3. בבקשה נטען, כי רחל ניצלה את כוחה בחברה, עשתה בה כבשלה, הוציאה כספים שלא כדין מקופת החברה, שילמה משכורת לבני משפחתה (המשיבים 3-6) מבלי שאלו סיפקו לחברה עבודה או שירותים כלשהם, זייפה את חתימותיה של המבקשת, הכמינה את פעולותיה מן המבקשת בסיועו של המשיב 2, והביאה, למעשה, לריקון החברה מתוכן ולשיתוקה המוחלט.
- המבקשת טענה, כי כפועל יוצא של מעשי המעילה, הגזל והפרת האמונים של רחל ויתר המשיבים, נגרעו כספים מהחברה והיא הפכה בסופו של תהליך, מחברה פעילה ומכניסה, לכלי ריק מתוכן.
- נזקים אלו, נזקי החברה הם ועילותיהם עילות תביעה של החברה ולקטלין אין דרך לתבוע את נזקי החברה אלא במסגרת בקשה זו.
- עוד טענה המבקשת, כי היא נחשפה למסכת המרמה, הגזל וההונאה מצד המשיבים ולהיקפם רק לאחרונה במסגרת ההליכים המשפטיים בין הצדדים.
4. המשיבים 1, 3, 4 ו-5 מתנגדים לבקשה וטוענים, כי יש לדחותה על הסף ולמחוק על אתר את התביעה הנגזרת הנלווית אליה מהנימוקים להלן:
- (א) הסמכות לדון התובענה דנן נתונה באופן בלעדי לביהמ"ש לענייני משפחה באשר מדובר בחברה משפחתית ובסכסוך שבמהותו הינו סכסוך משפחתי לכל דבר ועניין, ולו השלכות רבות אף מעבר לסכסוך הפרטני המועלה בבקשה נשוא דיוננו.
- (ב) באשר למשיבים 3-5; אין כל עילה בדין המאפשרת להגיש תובענה נגזרת זו כנגדם; המשיבים מעולם לא כיהנו כמנהלי החברה ומעולם לא ייצגו אותה.
- (ג) החברה הפסיקה את פעילותה מזה כ-7 שנים עובר להגשת הבקשה הנדונה; המבקשת אמנם הגישה תביעה נגזרת הפועלת, כביכול, להעשרת קופת החברה, אך יחד עם זאת ברור כי אין כוונתה של המבקשת להטיב עם החברה או להחיות אותה; מטרתה ותכליתה של המבקשת היא קופתה האישית – באמצעות העשרת קופת החברה היא מבקשת להעשיר את כיסה.
- (ד) תנאי סעי' 198 (א) לחוק החברות לא מתקיימים בענייננו: אישור התובענה הנגזרת אינו מגשים את טובת החברה וכמו-כן התובענה הוגשה על ידי המבקשת בחוסר תום לב.
- (ה) התביעה הוגשה באיחור רב המגיע לכדי התיישנות.

לחלופין, בשים לב לעובדה כי טענות המבקשת עלו בביהמ"ש לענייני משפחה וביה"ד לעבודה בשנת 2003, הרי שלמצער בקשה זו הוגשה בשיהוי ניכר, בחוסר תום לב ותוך ניצול לרעה של הליכי משפט.

5. המשיב 2 אף הוא מתנגד לבקשה וטוען, כי ההליך אינו ראוי להתברר בדרך של תביעה נגזרת מפאת חוסר סמכות עניינית ומפאת אי קיום התנאים הקבועים ב**חוק החברות**. הגשת התביעה כלל אינה מתיישבת עם טובת החברה, שכן הוגשה מתוך אינטרסים אישיים גרידא ובחוסר תום לב; המבקשת מעלה טענות סותרות בפני ערכאות שונות, מסתירה פרטים רלוונטיים ומטעה את ביהמ"ש. עוד טוען המשיב 2, כי המבקשת לא הוכיחה עילת תביעה לכאורה נגדו כנדרש בסעי' 198 ל**חוק החברות**, וכי הדין אינו מאפשר תביעה נגזרת נגדו, כרואה החשבון של החברה, אשר מעולם לא היה מנהל החברה. בנוסף, טוען המשיב 2, כי עילות התביעה כלפיו התיישנו במועד הגשת הבקשה דנן; הבקשה רובה ככולה כוללת בתוכה טענות בגין אירועים אשר אירעו בין השנים 1999 – 2003 עת ניהלו המבקשת והמשיבה 1 את החברה במשותף. כיום בחלוף מעל לשבע, מעלה המבקשת טענותיה בדבר התנהלות המשיב ובדבר סיוע לכאורה למרמה מצד המשיב, טענות אשר ברי כי התיישנו.

6. בתשובה לתגובה מוסיפה המבקשת וטוענת, כי אין המדובר בסכסוך משפחתי, וכי לביהמ"ש זה נתונה הסמכות העניינית.

עוד מוסיפה המבקשת וטוענת, כי בקשה זו הינה לטובת החברה כאשר כל מטרתה היא להחיות את החברה; לטענתה, מדובר בחברה קיימת, המופיעה ברשם החברות, ואין בעובדה כי החברה לא הייתה פעילה מספר שנים, מניעה להחיות את החברה בשנית. הבקשה להגשת התביעה הנגזרת נעשית בתום לב של המבקשת כאשר כל מטרתה היא לדאוג לחברה, להשיב לה כספים ונכסים אשר נלקחו ממנה. לגרסת המבקשת, יש לדחות את טענות המשיבים 2-5 כי אין אפשרות לתבוע אותם בהליך של תביעה נגזרת; הלכה היא כי תביעה נגזרת יכולה להיות מוגשת גם נגד צדדים שלישיים שפגעו ועוללו נגד החברה.

7. לאחר שעיינתי בטיעוני הצדדים, הגעתי למסקנה ולפיה דין הבקשה להידחות מהנימוקים כדלקמן:

(א) בסעיפים 194-198 ל**חוק החברות** נמנים מספר תנאים להגשת תביעה נגזרת. לענייננו, רלוונטית הוראת סעיף 198(א) ל**חוק החברות**, אשר קובע כדלקמן: "תביעה נגזרת טעונה אישור בית המשפט והוא יאשרה אם שוכנע כי לכאורה התביעה וניהולה הן לטובת החברה וכי התובע אינו פועל בחוסר תום לב".

(ב) בית המשפט העליון קבע בע"א 2967/95 מגן וקשת בע"מ נ' טמפו תעשיות בע"מ, פ"ד נא (2), 312 :
 "מכאן שעל בעל המניות המבקש לתבוע בשם החברה בתביעה נגזרת, מוטל הנטל להראות כי הופרה זכות של החברה וכי נתקיימו תנאים המצדיקים שהוא יריב את ריבה...".

(ג) בכדי לאשר תביעה נגזרת, יש לבחון האם ניהול התביעה הינה, לכאורה, לטובת החברה, והאם הסעדים המתבקשים בתביעה נועדו להעשיר את קופתה, או להטיב את מצבה באופן אחר. כן יש לבחון האם מגיש התביעה בשם החברה פועל בתום לב.

(ד) השאלה האם הגשת התובענה היא לטובת החברה, הינה שאלה מהותית עליה מתבסס ביהמ"ש בבואו להחליט האם לאשר תביעה כתביעה נגזרת.

זהו אחד הנטלים המוטלים על כתפי התובע, עליו להוכיח שטובת החברה היא המרכזית ורק כנגזרת ממנה תצמח גם לו תועלת כבעל מניות (ת"א 1773/07 יורולנד בע"מ נ' פנינה שמואל ואח' (פורסם בנבו)).

(ה) בענייננו, טענת המבקשת בסעיפים 19-21 לתשובה לתגובה ואף בתצהיר אשר צורף מטעמה לפיה, הגשת התביעה נעשית לטובת החברה לצורך החייאתה והפעלתה בשנית, נטענה באופן סתמי ומבלי שצורפו כל מסמכים התומכים בטענה זו. המבקשת אף לא פירטה אלו ניסיונות נעשו בעבר, אם בכלל, על מנת להחיות את החברה וכיצד בכוונתה לעשות זאת.

(ו) מההליכים השונים שהתנהלו ו/או מתנהלים בין הצדדים ומטענות הצדדים עולה, כי הסכסוך במהותו הוא סכסוך בין המבקשת לבין המשיבה 1 על זכויות שונות. כך למשל טוענת המבקשת בסעי' 7 לבקשה כי "בנסיבות הסבוכות של עניין זה, בעטיין נחסמה האפשרות של החברה והמבקשת לזכות בסעדים המבוקשים בפני כל ערכאה אחרת" (הדגשה אינה במקור - א.כ.).

(ז) זאת ועוד; אין חולק כי החברה הפסיקה את פעילותה כבר בתחילת שנת 2003 – כשבע שנים בטרם הוגשה הבקשה דנן. במצב זה לא ברור כיצד ישתפר מצב החברה במידה ותקבל התביעה הנגזרת.

מה עוד, שבימ"ש נוטה שלא לאפשר תובענה נגזרת בשם חברה שאינה פעילה עוד. ויפות לעניין זה, ההחלטות שצוינו בתגובת ב"כ המשיבים :
בש"א (מחוזי ת"א) 11263/02 ת.א. 1708/02 צבי באום נ' TELCOM AG ASC ואח',
[פורסם בנבו] תק-מח 2003 (2) 1572, 1578 וכן בש"א (מחוזי נצ') 135/09 יגאל סרף
נ' ישראל טוקאר, [פורסם בנבו] תק-מח 2009 (2) 4444, 4449, וכן **בש"א (מחוזי נצ') 1319/09**
מפלס רם בניה ופיתוח בע"מ נ' עוז הדר בניה בע"מ [פורסם בנבו] תק-מח 2009 (2) 15249.

(ח) המבקשת לא עמדה בנטל המוטל עליה להוכיח כי התביעה הינה לטובת החברה, וכי בכוונתה להחיות את החברה מחדש.
 נראה כי מטרתה העיקרית של המבקשת בהגשת התביעה הנגזרת היא טובתה האישית - כבעלת מניות, ואשר טובת החברה, אשר כאמור אינה פעילה עוד, הינה מטרה משנית, כדרך להשגת מטרתה העיקרית של המבקשת, בעוד שהדרישה היא כאמור, שהתביעה הנגזרת, תשרת בראש וראשונה את האינטרסים של החברה.

לפיכך, לא מצאתי מקום לאשר את הבקשה להגשת תביעה נגזרת.

8. לסיכום:

- (א) לאור האמור לעיל, נדחית הבקשה לאישור התביעה הנגזרת.
- (ב) המבקשת תישא בהוצאות המשיב 2 ושכ"ט עו"ד בסך 7,000 ₪ ובהוצאות המשיבים 1, 3, 4, ו-5 ושכ"ט עו"ד בסך 12,000 ₪.
- (ג) המזכירות תשלח החלטה לצדדים.

ניתן היום, כ"ד כסלו תשע"א, 1 בדצמבר 2010, בהעדר הצדדים.

אביגיל כהן 54678313-/-

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)